

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/420/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

97/2012. (III. 21.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ (továbbiakban: panaszos) 2011. július 25-én előterjesztett panasza alapján indult eljárásban a 2012. március 21-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. július 25-én a Testület panaszirodáján jelent meg személyesen, ahol magyar nyelven előadta előállításával kapcsolatos kifogásait és kérte a Testület vizsgálatát.

I.

A panaszos előadta, hogy egy francia antirasszista, emberi jogi szervezetnél dolgozik, munkájával kapcsolatban került kapcsolatba a rendőrséggel. A panaszos „feljelentéseket” tett a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) VII., VIII. és XIV. Kerületi Rendőrkapitányságokon, a VIII. Kerületi Rendőrkapitányságon 28 esetben, azonban 6 alkalommal kapott csak másolatot az iratokról, azonban a rendőrség egyáltalán nem reagált ezekre sem.

A panaszos konkrét panaszával kapcsolatosan elmondta, hogy 2011. július 17-én dél körül kopogtatott a lakásán két rendőr, azt mondták, hogy elfogatóparancs van érvényben vele

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szemben, és kérték, hogy öltözzön fel, és menjen velük. A panaszost a BRFK egy Kerületi Rendőrkapitányságára vitték be, ahol a fogdán helyezték el, majd onnan délután 4 óra körül a Gyorskocsi utcába vitték. A panaszos jelezte, hogy cukorbeteg. Hétfő délután a panaszost a Markó utcába vitték a Pesti Központi Kerületi Bíróságra (a továbbiakban: PKKB). A panaszos jelezte a bíróságon, hogy külföldön tartózkodik, és kérte, hogy ne bocsássonak ki vele szemben elfogatóparancsot. A bíróságon nem volt védője a panaszosnak. 7000 Ft elővezetési költséget szabtak ki vele szemben, a bíró megkérdezte tőle, hogy ezzel szemben fellebbezéssel él-e, mivel védője nem volt, ezért tanácstalan volt, és nem élt fellebbezéssel. A bíró azt mondta, hogy ha fellebbezett volna, akkor „börtönbe zárták volna”. A panaszos sérelmezte, hogy a bíró nem magyarázta el, hogy mi történik, véleménye szerint ez egy „csapda” volt, mert a bíró nem jelezte a jogkövetkezményeket. A panaszos kifogásolta továbbá a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságra történő elővezetését (előállítását).

A panaszos előadta, hogy a kikerkező rendőrök nem mutatkoztak be, és nem közölték az elővezetés okát sem. A panaszost 2011. július 17-én 11 óra körül vezették elő, és 14-15 óráig volt a fogdán, onnan a Gyorskocsi utcába vitték, ahonnan kb. 20 perc elteltével egy Kórházba szállították, ahol megvizsgálták. Adtak 6 db inzulint, de azt nem a panaszosnak, hanem a rendőrnek adták át, a panaszos nem is tudta beadni magának a szükséges adagot. A panaszosnak egyébként napi 5 alkalommal kell inzulint használnia. Ételt nem tudtak adni neki, ezért aláírtak vele egy dokumentumot, hogy nem kér. A panaszos már az elővezetés elején jelezte, hogy kéri ügyvéd és tolmács jelenlétét. Ügyvédet nem kapott, tolmácsot is csak a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságról történő elszállítását megelőzően. Megjegyezte, hogy arra hivatkoztak, hogy az „előző alkalommal nem volt szüksége tolmácsra”. Ételt a Gyorskocsi utcában kapott (kenyeret, levest, rakott zöldséget). Mosdóhasználatra lehetősége volt, de nem azonnal. A fogda körülményei nagyon rosszak voltak.

A panaszos véleménye szerint származása miatt részesítettek nem megfelelő elbánásban. Előadta, hogy az intézkedő rendőrök hangnemét, mivel amikor a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságról a Gyorskocsi utcába szállították, végig nyíltan támadták származása miatt, amit a tolmács tanúsítani is tud. A panaszos hozzátette, hogy az eljáró rendőröket soha nem látta korábban.

A panaszost megkérdezték a fogdán, hogy hozzátartozóját kívánja-e értesíteni. A panaszos megjegyezte, hogy ügyvédjét szeretne volna értesíteni, ezt azonban nem engedték neki.

A Testület munkatársa tájékoztatta a panaszost arról, hogy a Testület csak az elővezetés körülményeinek, jogszerűségének vizsgálatára terjed ki a hatásköre. Az elfogatóparancs kibocsátásának jogszerűségét a Testület nem vizsgálhatja, mivel az nem a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV törvény (a továbbiakban: Rtv.) hatálya alá tartozó intézkedés, ezzel szemben a panaszos az ügyészségnél, illetve, ha azt a bíróság rendelte el, a bíróságnál élhet a büntetőeljárás törvény szerinti jogorvoslattal.

A Testület további részleteket szeretett volna megtudni a panaszostól, aminek érdekében tájékoztató levelet küldött részére – amelyet a panaszos a tértivevény tanúsága szerint 2011. augusztus 5. napján át is vett –, ugyanakkor panaszos erre nem reagált.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a BRFK vezetőjétől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A megkeresett rendőri szerv először 2011. szeptember 13-án, majd a Testület ismételt megkeresésére 2011. november 2-án küldte meg az intézkedéssel kapcsolatos iratokat.

1) A BRFK illetékes Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének összefoglaló jelentése szerint a PKKB 2011. július 14-én bocsátott ki elfogatóparancsot a panaszos ellen csalás bűntette elkövetése miatt, melynek alapján nevezett rendőri szerv – mint körözést irányító hatóság – 2011. július 17-én 7 óra 20 perckor rendelte el a körözést. Ugyanezen a napon, 2011. július 17-én 11 óra 55 perckor a BRFK Bűnügyi Szervek, Bűnügyi Bevetési Osztály, IV. Műveleti Alosztály két rendőre, egy r. főtörzsszáslós és egy r. törzsszáslós megjelent a panaszos utolsó ismert tartózkodási helyén, ahol a panaszost elfogták és a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságra előállították. A körözést irányító rendőri szerv ezután elrendelte a panaszos őrizetbe vételét, amelyre a 16 óra 25 perckor kihirdetett határozattal került sor. A panaszos 12 óra 15 perctől 16 óra 40 percig tartózkodott a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság előállító helyiségében, ezt követően szállították át a BRFK Gyorskocsi utcai Fogda Objektumába. Az összefoglaló jelentés szerint a panaszos az előállítás időtartama alatt étkezésre nem tartott igényt (egyébként az előállítás nem haladta meg az öt óra időtartamot), hozzátartozó vagy jogi képviselő kiértesítését nem kérte, előállítása miatt panasszal nem élt és bár nyilatkozatán szerepel, hogy cukorbeteg, orvosi ellátást illetve gyógyszert nem kért, orvosi vizsgálatára már a Gyorskocsi utcai Objektumban került sor. A panaszos részére az előállítás alatt tolmácsot rendeltek ki, aki az összefoglaló jelentés szerint 15 órakor érkezett meg a rendőrkapitányság épületébe. A panaszos részére igazolást az előállítás időtartamáról nem adtak ki, mert az előállítás időtartama beszámít az őrizetbe vétel időtartamába amelyet csak a PKKB tudott megszüntetni, így az időtartamról szóló igazolást is csak a bíróság adhatta ki. A jelentés az előállítás időtartama alatt végrehajtott cselekményekről részletezést nem adott, az előállítás 4 óra 30 perc időtartama alatt a befogadás, a tolmács kirendelése és kiértesítése, egyéb nyomozati cselekmények, az őrizetbe vétel, illetve az adminisztráció zajlott.

A panaszossal szemben az intézkedés során használt hangnemről a jelentés nem tudott nyilatkozni, figyelemmel arra, hogy nem a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság rendőrei jártak el a panaszossal szemben. A mosdóhasználat az általános gyakorlat szerint úgy történik, hogy amennyiben az előállított jelzi ez irányú igényét, akkor – ha nem zajlik éppen befogadás, szabadítás – a szolgálatot teljesítő rendőr kiengedi az előállítottat a helyiségből.

Az összefoglaló jelentés szerint nyilatkoztatták azt a négy rendőrt akik a panaszos átszállításában 2011. július 17-én és 18-án részt vettek és egybehangzó állításuk szerint a panaszossal szemben nem voltak elfogultak, „nem vettek alapul olyan szubjektív érveket, indokokat, amelyek a panaszosra nézve hátrányosak.” Végül megjegyzi a jelentés, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök nem tartoznak a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság állományába, így szóbeli vagy írásbeli nyilatkoztatásuk nem volt lehetséges a rövid idő miatt,

ugyanezen okból e rendőrök pontos beosztása illetve azonosító számának megállapítása nem volt lehetséges.

2) Megküldésre került a PKKB által 2011. július 14-én kibocsátott elfogatóparancs, amely a panaszos őrizetbe vételét, erről a bíróság tájékoztatását és hetvenkét órán belül a bíróságra történő előállítását rendeli el.

3) Az ORFK Körözési Információs Rendszer lekérdezési listája szerint a panaszos körözését a bíróság elfogató parancsa alapján, csalás büntette miatt 2011. július 17-én rendelték el. A panaszos elfogása esetén a panaszost őrizetbe kell venni és 72 órán belül a bíróságra kell előállítani.

A Testület részére megküldött listán a lekérdezés időpontjaként 2011. július 17. napján 7 óra 21 perc szerepel.

4) A BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Bevetési Osztálya IV. Műveleti Alosztálya által az elfogás végrehajtásáról kiállított jelentés szerint a panaszost 2011. július 17-én 11 óra 55 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták és az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján előállították. Az előállításra magánlakásban került sor az Rtv. 39. § (1) bekezdés j) pontja alapján. Az intézkedés célkörözési tevékenység keretében a PKKB elfogatóparancsa alapján történt. Az irat szerint, az előállítás okáról a tájékoztató és az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásáról, az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az „ÜTI” intézkedik, a panaszos a BRFK illetékes Kerületi Rendőrkapitányságon átadásra került 2011. július hó 17-én 12 óra 10 perckor. Az elfogás végrehajtását vizsgáló parancsnoki vélemény szerint az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

5) A BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Bevetési Osztály vezetője tájékoztató levelében megállapította, hogy a panaszos elfogását végrehajtó két rendőr szolgálati időben, utasítás alapján a BRFK Bűnügyi Bevetési Osztály ügyrendi feladatát képező célkörözési tevékenységet folytattak, aminek során megjelentek a panaszos otthonánál, figyelemmel arra, hogy ellene elfogató parancs volt kiadva.

A BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Bevetési Osztály vezetője – jelentése szerint – az elfogást végrehajtó r. főörzszászlóst meghallgatta az intézkedéssel kapcsolatban, aki elmondta, hogy a panaszos csak többszöri kopogtatás és felszólítás után nyitott ajtót, az intézkedés okát magyarul közölte vele, amelyet a panaszos megértett, de amikor az előállításról tájékoztatták érzékelhető volt, hogy „már nem akarja a közlést megérteni” ezért a rendőrök angolul is tájékoztatták őt. Ezt a panaszos megértette, melyet az is bizonyít – állítja a jelentés – hogy magához vette a terhére rótt bűncselekménnyel kapcsolatos iratokat és ezt követően együttműködő volt, ezért a rendőrök a bilincs alkalmazásától is eltekintettek. A jelentés szerint a rendőrök fellépése megfelelt az intézkedéskor hatályban levő 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4. §-ában foglalt követelményeknek, a panaszos az intézkedéssel szemben panasszal, a panasztételi jogra történt figyelemfelhívást követően sem élt. Az elfogás végrehajtásában részt vett másik rendőr meghallgatására nem volt lehetőség, mert időközben leszerelt a rendőrség hivatásos állományából.

6) Az elfogást végrehajtó r. főörzszászlós jelentése szerint 2011. július 17-én 11 óra 55 perckor jelentek meg a panaszos lakásán, aki többszöri kopogtatásra nyitott ajtót. A rendőrök a napszaknak megfelelően köszöntek, közölték nevüket, rendfokozatukat, szolgálati helyüket, felmutatták szolgálati igazolványukat és jelvényüket. Ezt követően igazoltatták a panaszost, majd a központon keresztül ellenőrizték adatait a körözési információs rendszerben. Ezt követően tájékoztatták a panaszost arról, hogy elfogatóparancsot bocsátott ki ellene a PKKB, ezért előállítják a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságra. A panaszos megértette a közlést, azt kérte, hogy felöltözhessen és magához vehesse az iratait és erre az időre engedélyezte, hogy a rendőrök belépjenek a lakásba. A ruházatátvizsgálást követően a panaszos bezárta a lakást és a rendőrök 12 óra 10 perckor előállították a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol az ügyeletes tiszt, sérülés és panaszmentesen átvette. A rendőri jelentés rögzíti, hogy a panaszost a ruházatátvizsgálást követően tájékoztatták a panasztételi jogáról, amit tudomásul vett. A rendőri jelentés szerint a panaszos az intézkedés során nyugodt és együttműködő volt, ezért bilincs alkalmazására nem került sor.

7) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság által a letéti tárgyakról felvett jegyzőkönyv szerint, a tárgyak átvételére 2011. július 17-én 12 óra 15 perckor került sor. A tárgyak visszaadását elismerő panaszosi aláírás alatt az „átszállítva .....16 óra 40 perc” megjegyzés szerepel a jegyzőkönyvön.

8) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányságon a panaszos által 2011. július 17-én 12 óra 15 perckor tett nyilatkozat szerint a panaszosnak sérülése nem keletkezett, panasz az előállítással kapcsolatban nincs, az előállító helyiségben való elhelyezéssel kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatást megkapta, hozzátartozó kiértesítését nem kérte. Az előállítás várható időtartama rovat nincs kitöltve, a folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő, valamint a fertőző betegségekre vonatkozó rovatnál a megfelelő szövegrész nincs jelölve, azonban ennél a sornál a margón, kézírással a „cukorbeteg” felirat szerepel. A panaszos nem jelölt meg kiértesítendő személyt, azaz kiértesítést nem kért. A nyilatkozat következő oldalán a panaszos sajátkezű aláírása felett a „nem kérem az 5 órát meghaladó fogvatartásom esetén adható élelmiszert” szövegrész szerepel. A panaszos nyilatkozott továbbá arról, hogy az előállítóból panasz és sérülésmentesen távozik. Ennél a kérdésnél az aláírás időpontja 2011. július 17. 16 óra 40 perc.

9) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság által 2011. július 17-én hozott határozat rendelkezik a panaszos részére francia tolmács kirendeléséről, mivel – az indokolás szerint – a panaszos a magyar nyelvet nem beszéli.

10) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság rendelkezik a tolmács díjának megállapításáról.

11) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság 2011. július 17-én kiállított díjjegyzéke szerint a panaszos részére a tolmácsolás 2011. július 17-én 15 órától 20 óráig tartott.

12) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányságon szolgálatot teljesítő egyik r. főörzsörmester jelentése szerint, 2011. július 17-én 16 órakor kapott parancsot arra, hogy a panaszost kísérje át a BRFK Gyorskocsi utcai Fogda Objektumba. A rendőri jelentés szerint az átkísérés szabályosan került végrehajtásra szolgálati gépjárművel, a panaszos kezeinek előre bilincselésével, derékra helyezett vezető öv alkalmazásával. A jelentést tevő r. főörzsörmester szerint az átkísérés előtt az ügyeletes tiszt őt arról tájékoztatta, hogy a

panaszos a magyar nyelvet nem ismeri, magyarul sem írni, sem olvasni nem tud. Ezért a rendőr „a kommunikáció során a mutogatást alkalmazta”, így közölte a panaszossal, hogy szálljon be a gépkocsiba, szálljon ki a gépkocsiból, illetve, hogy menjen be az orvosi rendelőbe. A r. főtörzsőrmester a jelentése szerint az utasításoknak megfelelő bánásmódban részesítette a panaszost, így a bilincset is csak az orvosi vizsgálat során, az orvos kérésére vette le.

13) A Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet Bűnügyi Orvosi- és Kriminálpszichológiai Osztálya által 2011. július 17-én 16 óra 55 perckor készített orvosi vélemény szerint a panaszos kórelőzményében magas vérnyomás, inzulin dependens cukorbetegség és „Hepatitis C” megjelölés szerepel. A panaszos vérnyomása: RR 184/100 Hgmm. P: 112/min. Az orvosi vélemény rögzíti, hogy vércukorszintet technikai okokból nem tudták megmérni, ezért továbbküldték a panaszost a Szent János Kórházba. A vizsgálat alatt a tolmács jelen volt, aláírása a szakvéleményen szerepel.

14) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság őrizetbe vételt elrendelő határozatát 2011. július 17-én 16 óra 25 perckor közölték a panaszossal. Az őrizetbe vétel kezdetének időpontja 2011. július 17-én 11 óra 55 perc, a fogvatartás legkésőbb 2011. július 20-án 11 óra 55 perckor jár le.

III.

A Testület a panaszos által előadottak alapján vizsgálat tárgyává tette az előállítás és az előállítás panaszos által sérelmezett egyes körülményeit (cukorbetegség miatti orvosi vizsgálatról intézkedés, ügyvéd, illetve tolmács értesítése) valamint, azt, hogy az átszállítás során milyen bánásmódban részesült, illetve, hogy származására tettek-e bármilyen megjegyzést.

A panaszos a büntetőeljárás törvény hatálya alá tartozó intézkedésekkel, valamint a bíróság eljárásával összefüggő kifogásai kapcsán semmiféle megállapítást nem tesz, figyelemmel arra, hogy a panaszos tudomásul vette panaszja jegyzőkönyvi rögzítésekor a Testület munkatársainak azon tájékoztatását, hogy azon kérdések vizsgálatára a Testület hatásköre nem terjed ki.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz és az abból levezethető testi épséghez, továbbá az 55. § (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz való jogát.

1) A panaszos előadta, hogy 2011. július 17-én két rendőr jelent meg otthonánál, akik előállították őt a BRFK egyik Kerületi Rendőrkapitányságára. A panaszos elmondta, hogy az intézkedés kezdetén a rendőrök nem azonosították magukat és az „elővezetés” okát sem jelölték meg.

A panaszos ezen sérelme miatt a Testület az Rtv. 20. § és az intézkedéskor hatályban levő, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4. §-ának érvényesülését tette vizsgálata tárgyává.

Az Rtv. 20. §-a rögzíti a szolgálati fellépés módjára vonatkozó rendelkezéseket, amit a Szolgálati Szabályzat 4. §-a egészít ki. Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. A Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg.

A fent idézett jogszabályhelyek tehát kötelezettséggént írják elő a rendőrök részére azt, hogy minden esetben közöljék nevüket és azonosító számukat az intézkedés alá vont személlyel, valamint azt, hogy az intézkedés tényéről és céljáról tájékoztatást nyújtsanak, amelyet főszabályként az intézkedés kezdetekor kell megtenni, vagy azt követően, amennyiben az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a jogszabályi előírások szerint kezdte meg az intézkedést a két rendőr. Az intézkedő r. főtörzszászlós jelentése szerint ő és társa az intézkedés kezdetén a napszaknak megfelelően köszönt, közölték nevüket, rendfokozatukat, szolgálati helyüket, felmutatták szolgálati igazolványukat és jelvényüket. Ezt követően igazoltatták a panaszost, majd a központon keresztül ellenőrizték adatait a körözési információs rendszerben, majd pedig tájékoztatták az elfogatóparancs kibocsátanak tényéről, valamint arról, hogy emiatt előállítják. A panaszos megértette a közlést, azt kérte, hogy felöltözhessen, és magához vehesse az iratait, amely időre engedélyezte, hogy a rendőrök belépjenek a lakásba. A BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Bevetési Osztály vezetője arról adott számot, hogy a panaszossal magyarul közölték az intézkedés okát, amelyet a panaszos megértett, de amikor az előállításról tájékoztatták érzékelhető volt, hogy „már nem akarja a közlést megérteni”, ezért rendőrök angolul is tájékoztatták.

Itt szükséges utalni arra is, hogy a panaszos magyar nyelven adta elő a Testület előtt sérelmeit, és a jegyzőkönyv felvétele során nem merült fel olyan körülmény, ami arra mutatott volna, hogy a panaszos nem érti a számára nyújtott tájékoztatásokat. Idegen nyelv használata ekkor nem vált szükségessé, de panaszos még csak idegen szavakat sem használt.

A panaszos sérelmei előadását – későbbi állításától ellentétesen – azzal kezdte, hogy két rendőr kopogtatott lakásán, akik „azt mondták, hogy elfogatóparancs van érvényben vele szemben, és kérték, hogy öltözzön fel, és menjen velük.” Ehhez képest nem sokkal később arról tájékoztatta a Testület munkatársait, hogy „a kikerülő rendőrök nem mutatkoztak be, és nem közölték az elővezetés okát sem”.

A fent ismertetett állítások között meghúzódó, feloldhatatlan ellentét miatt nem volt megállapítható, hogy a jogszabályi előírások szerint azonosították-e magukat az eljáró

rendőrök vagy sem, **ezért e tekintetben a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme sem volt megállapítható.** Az intézkedés oka és célja közlése kapcsán viszont a panaszos önmagával is ellenmondásba került, de tény, hogy elsőként azt adta elő, hogy az elfogatóparancs tényét a rendőrök közölték vele, ami a rendőrség által közölt információval azonos. A Testület megítélése szerint a rendőrök részéről a panaszossal szemben érvényben levő elfogatóparancs és annak okán az előállítás tényének közlése elegendő és megfelelő tájékoztatást jelentett, ezért pedig **az intézkedés oka és célja közlése miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.**

2) A Testület ezután azt értékelte, hogy jogszerűen került-e sor a panaszos elfogására.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait. A rendőrség ezen okok közül a panaszos előállításának indokaként és jogalapjaként az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontját jelölte meg. E szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki.

A Testület által felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos lakása ajtaján 2011. július 17-én dél körüli időben kopogtatott két rendőr, akik közölték vele, hogy elfogatóparancs van érvényben vele szemben, ezért megkérték, hogy öltözzön fel és menjen velük. Ekkor a panaszost a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságra állították elő. A rendőrségi iratok ezzel megegyező módon tartalmazzák az elfogás tényét és indokát azaz, hogy a fenti napon 11 óra 55 perckor a BRFK állományaiba tartozó két rendőr jelent meg a panaszos lakásán abból a célból, hogy az érvényben levő elfogató parancsot végrehajtsák. A rendőrség továbbította a Testület részére ennek, illetve az elfogás jogszerűségének igazolására a bíróság elfogatóparancsát, és a Körözési Információs Rendszerből lekérdezett adatokról készült dokumentumot.

Tényként állapítható meg, hogy a két elfogást végrehajtó rendőr szolgálati időben, utasítás alapján, a BRFK Bűnügyi Bevetési Osztály ügyrendi feladatát képező célkörözési tevékenységet folytattak akkor, amikor panaszossal szemben érvényben levő elfogató parancs miatt megjelentek az utolsó ismert tartózkodási helyén. Ekkor az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján elfogták és intézkedtek a területileg illetékes rendőrkapitányságra történő előállításáról. A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben érvényben levő személyi körözés megfelelő jogalapot – és kötelezettséget is – teremtett ahhoz, hogy az Rtv. fenti rendelkezése alapján őt előállítsák. A Testület itt utal arra, hogy a megjelölt indok és jogalap olyan kötelező jellegű előállítási okot jelent, amelynek fennállása esetén mérlegelés nélkül köteles az előállítást az eljáró rendőr fogyanatosítani.

Mindezek után a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában került sor, amellyel személyes szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozták.

3) A Testület még mielőtt az előállítás egyes körülményeivel kapcsolatosan megfogalmazott kifogások mérlegelésére rátérne, a következőkre hívja fel a figyelmet. A rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítható, hogy a panaszos előállítása nyomán őrizetbe vételére került sor a büntetőeljárás szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) alapján. A panaszos őrizetbe vételét elrendelő határozat szerint a kényszerintézkedés elrendelésének

tényét 2011. július 17-én 16 óra 25 perckor közölték a panaszossal, aminek tudomásul vételét aláírásával is igazolta. Ezért, hivatkozással az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, a Testület hatásköre a panaszos előállításának jogszerűsége vizsgálatán túl az őrizetbe vételt elrendelő határozat közlését megelőző időintervallumra és az ezen időtartam alatt sérelmezett körülmények megtekintésére terjedt ki.

a) A panaszos előadta, hogy cukor betegségének tényét jelezte a rendőrségen, mégis csak a délutáni órákban, a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságról való átszállítása után a Gyorskocsi utcában vizsgálta meg orvos, ahonnan a János kórházba vitték és csak itt adtak 6 db inzulint, és azt sem a panaszosnak, hanem a szállítást végző rendőrnek.

A Testületnek ezen a ponton abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszos előállítása alatt eleget tettek-e a rendőrök a segítségnyújtási kötelezettségüknek, illetve a fogvatartott orvosi ellátása biztosítására történt-e bármilyen intézkedés.

A panasz ezen részének értékelésénél az Rtv. 2. § (1) bekezdésére szükséges emlékeztetni, ami kimondja, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. E mellett az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáférhető felvilágosítást megadni. A rendőrség segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettsége a rendőrség alapfunkciója, a segítségnyújtás pedig csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén azonban a szolgálati érdek is alárendelődik az emberi élet óvásához fűződő fontosabb érdekeknek.

Az Rtv. 18. § (2) bekezdése kifejezetten rögzíti: „A rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.” A jogszabály ezen rendelkezéshez kapcsolódó magyarázata szerint a fogvatartás során a rendőrségnek kell gondoskodnia a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartással összefüggő egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. Az elhelyezési kötelezettség keretében kell gondoskodni a fogvatartott megfelelő táplálásáról, tisztálkodási és pihenési lehetőség biztosításáról, illetőleg az időjárás viszonyaitól szembeni védelemről. Az egészségi állapot megőrzése szempontjából a fogvatartás kezdetekor fennálló egészségi állapotot kell figyelembe venni, a fogvatartás körülményei ehhez képest nem idézhetnek elő további egészségromlást. Nem róható azonban a rendőrség terhére, ha a megbetegedés vagy a fogvatartáskor meglévő betegség súlyosbodása és a fogvatartás körülményei között nincs okozati összefüggés. A sérült, a felismerhetően beteg, illetve más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat azonban orvosi ellátásban kell részesíteni.

A Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdése ezt a következőkkel egészíti ki. „Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoznatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.”

Mindezekből tehát világosan látható, hogy a beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló a fogvatartottat (és ebbe a körbe természetesen az előállított is beletartozik) orvosi ellátásban kell részesíteni. Azaz a rendőrség oldalán a jogszabály egy kötelezettséget állapít meg az orvosi ellátás biztosítása terén – más esetek mellett – akkor, amikor az érintett személy betegsége ismert.

Jelen esetben a panaszos úgy nyilatkozott – amelyet aláírása is igazol –, hogy az előállítás során sérülése és panasza nem keletkezett, továbbá a nyilatkozat azon kérdésénél, amely a folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő, valamint fertőző betegségekre vonatkozik, a dokumentum hiányos – azaz valamely választ, „van/nincs” a panaszos nem húzta alá –, ugyanakkor kézirással szerepel ezen iraton, hogy „cukorbeteg”. Mindez az jelenti, hogy az eljáró rendőrök a panaszos cukorbetegsége tudatában voltak, az orvosi ellátásra intézkedés mégsem történt. Az illetékes rendőrkapitányság vezetője ezt azzal indokolta, hogy a panaszos orvosi ellátást, gyógyszereket nem kért. Amennyiben ezekre igényt tartott volna, abban az esetben a hatóság értesítette volna a mentőszolgálatot.

A Testület nem tartotta helyállónak a fenti érvelést a következő körülmények okán. A törvény egyértelműen fogalmaz a rendőrség orvosi ellátására való intézkedési kötelezettségét illetően a sérült, a felismerhetően beteg, illetve a más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottak esetében. A Testület álláspontja szerint – amely álláspontját már korábbi állásfoglalásaiban is kifejtette – a rendőrség a fogvatartott kérése ellenére köteles ezen kötelezettségének eleget tenni akkor, amikor tudatában van annak, hogy az érintett személy kezelést igénylő betegségben szenved. Egyébként ezen rendőri eljárás az általános segítségnyújtási kötelezettségből is levezethető és elvárható. Márpedig a vizsgált esetben a panaszos a rendőrök által tudottan, egy olyan betegségben szenvedett, amely betegség nem megfelelő kezelésének elmaradása végzetes következményekkel járhat.

Mindezekre tekintettel a Testület a rendőrség mulasztását indokoltnak látta megállapítani, ami által sérült a panaszos testi épséghez fűződő joga. Ezen túlmenően a fent ismertetett nyilatkozat hiányossága okán a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme volt megállapítható. Meg kell jegyezni azt is, hogy a helyzetet különösen súlyosítja azon tény, hogy miután – az 16 óra 55 perckor (azaz az elfogás után 5 órával) – a panaszost már, mint őrizetbe vett személyt a BRFK Gyorskocsi utcai épületébe ezért pedig további vizsgálat és a szükséges inzulin beszerzése céljából egy kórház szakambulanciájára kellett elszállítani a panaszost, ami nyilvánvalóan további korlátját jelentette annak, hogy a panaszos mihamarabb megkaphassa a szükséges inzulin mennyiséget.

b) A panaszos kifogásolta, hogy ügyvédjét nem értesítették külön kérése ellenére sem.

Az értesítésekkel összefüggésben az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ezen törvényhely kötelezően előírja tehát, hogy – az Rtv. 97. §-a h) pontja szerinti – fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A panaszos – saját aláírásával ellátott – nyilatkozata szerint 2011. július 17-én, 12 óra 15 perckor nem kérte kiértésíteni az általa megjelölt személy. Ez a rovat ki van húzva, és a „nem kérem” rubrika van bekeretezve a nyilatkozaton. Ezzel szemben a panaszos többször előadta, hogy ügyvédje kiértésítésére nem voltak hajlandóak az intézkedő rendőrök.

A Testület nem tudta megállapítani a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét a rendőri és a panaszosi állítás közötti ellentmondás okán a tekintetben, hogy biztosították-e a jogszabály szerinti értesítési jogot a panaszos számára.

c) A panaszos azt is sérelmezte, hogy számára tolmácsot nem rendeltek ki.

Az Rtv. nem magyar állampolgárral szembeni intézkedés végrehajtása esetére nem szól a tolmács kirendeléséről. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) nyelvhasználatra vonatkozó 10. §-ának (1) bekezdése szerint: „Ha a közigazgatási hatóság nem magyar állampolgárságú, a magyar nyelvet nem ismerő személy ügyében magyarországi tartózkodásának tartama alatt hivatalból indít azonnali intézkedéssel járó eljárást, vagy a természetes személy ügyfél azonnali jogvédelemért fordul a magyar közigazgatási hatósághoz, a hatóság köteles gondoskodni arról, hogy az ügyfelet joghátrány ne érje a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt. Törvény az e bekezdésben foglalt rendelkezés alkalmazását az itt nem szabályozott esetekben is kötelezővé teheti.” A Ket. 60. §- tartalmazza a tolmácsra vonatkozó rendelkezéseket. Ezen törvényhely (1) bekezdése kimondja „ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője által használt idegen nyelvet az ügyintéző nem beszéli, tolmácsot kell alkalmazni. Ha az ügyintéző beszéli az idegen nyelvet, a többi ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője érdekében tolmácsot kell alkalmazni, kivéve, ha ők is beszélnek az adott idegen nyelvet. Ennek tényét a jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell.”

A panaszos esetében tolmács kirendelésére intézkedés történt. A kirendelt tolmács díjáról szóló határozat szerint a tolmácsolás 2011. július 17-én 15 órától 20 óráig tartott. A rendőrség tehát e tekintetben nem mulasztott, noha a panaszos úgy értékelte, hogy a tolmácsot csak a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságról való elszállítását megelőzően kapott. A Testület e tekintetben a rendelkezésre álló információk alapján alapjogsérelmet megállapítani nem tudott. Szükséges arra ismételt utalni, hogy egyébként a panaszos a Testület panaszirodáján magyar nyelven adta elő panaszát, az alatt nem jelezte, hogy bármilyen megértésbeli problémája lenne. Arra is rá kell mutatni, hogy a tolmács kirendelésére egy vasárnapi napon került sor, ezért nyilvánvaló, hogy a hétvége megnehezítette a megfelelő tolmács felkeresését és a tolmács mihamarabbi időpontban való megjelenését.

A Testület álláspontja szerint a tolmács kirendelése kapcsán a rendőrség nem mulasztott, ezért pedig nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

4) Ezután a Testület megvizsgálta a panaszos azon sérelmét, miszerint a Gyorskocsi utcába történő átszállítása során a rendőrök hangneme elfogadhatatlan volt, és végig támadták származása miatt. A panaszos megjegyezte, hogy az átszállítást végző rendőröket korábban soha nem látta.

A panasz ezen része kapcsán elsőként azt kellett értékelni, hogy kiterjed-e a Testület hatásköre a kérdés vizsgálatára. Ebben az időpontban a panaszossal már az őrizetbe vételről

szóló határozatot közölték – azaz már a Be. hatálya alá tartozó kényszerintézkedés szabályai vonatkoztak rá –, amit tudomásul is vett, ezért az alábbiakat szükséges rögzíteni.

A legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére kell utalni, amely szerint a Be. 196. §-a szerinti panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni. Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárás törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálására – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92-93/B. §-a az irányadó, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának módja.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárás törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e.”

Mindezek alapján megállapítható, hogy a Testület a már őrizetbe vett panaszos által, az átszállítás során tapasztalt rendőri bánásmód és hangnem értékelését elvégezhetette.

Ezen panaszosi észrevétel kapcsán továbbá ismételten emlékeztetni kell az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Eszerint tehát az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

Utalni kell ezen túl az Rtv. 11. § (1) bekezdés első fordulatra, mely szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, valamint az Rtv. 13. § (2) bekezdésére, ami a rendőr törvény rendelkezésének megfelelő és részrehajlás nélküli intézkedés kötelezettségét írja elő. Az idézett jogszabályhelyek a rendőr számára általános kötelezettségként írják elő, hogy az eljárására irányadó jogszabályokban foglaltaknak megfelelően járjon el intézkedése során. Ezen túlmenően az utóbb hivatkozott passzus követelménye értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb rendőri intézkedés pusztán származása okán. Továbbá a Szolgálati Szabályzat 4. § (7) bekezdése rögzíti: „A rendőr részéről – szolgálati feladatai ellátása során – tilos a személyek bármilyen, így különösen nemi, faji vagy etnikai származás, vallás vagy világnézet, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő hátrányos megkülönböztetése.”

Az átszállításban részt vevő r. főtörzsőrmester arról számolt be jelentésében, hogy a panaszos átkísérésére a fenti napon 16 órakor kapott utasítást. A jelentés szerint az átszállítást

szabályosan hajtották végre és az utasításoknak megfelelő bánásmódban részesült a panaszos. Az ügyeletes tiszt az átszállítást megelőzően tájékoztatta a r. főtörzsőrmestert arról, hogy a panaszos a magyar nyelvet nem ismeri, ezért az átkísérés alatt a „kommunikáció során a mutogatást alkalmazta” a r. főtörzsőrmester. Így közölte a panaszossal, hogy szálljon be és ki a gépkocsiból, illetve, hogy menjen be a rendelőbe. Az összefoglaló jelentés kitér arra, hogy a panaszos átszállításában (mind 2011. július 17-én, mind pedig 18-án) részt vevők egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy a panaszossal szemben nem voltak elfogultak, „nem vettek alapul olyan szubjektív érveket, indokokat, amelyek a panaszosra nézve hátrányosak” lettek volna.

A rendelkezésre álló előadások között meghúzódó, feloldhatatlan ellentmondásokra tekintettel, a Testület a rendelkezésre álló bizonyítási eszközeivel nem tudta megállapítani, azt, hogy pontosan milyen bánásmódban részesült a panaszos, valamint, hogy származását illetően bármilyen sértő megjegyzés elhangzott-e a rendőrök részéről, ahogy azt sem, hogy származása miatt elfogultak lettek volna a rendőrök. **Mindezek okán pedig nem volt megállapítható a panaszos emberi méltóságának megsértése.**

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben az intézkedés okának közlése, az előállítás ténye és a tolmács kirendelése kapcsán alapjogsérelem nem történt; továbbá alapjogsérelem nem volt megállapítható a következő kérdésekben: az intézkedő rendőrök az azonosítási kötelezettségüknek eleget tettek-e, ügyvéd értesítésére volt-e lehetőség, valamint, hogy milyen bánásmódban részesült a panaszos. Ugyanakkor a Testület súlyos mulasztást tapasztalt az orvosi vizsgálatra való intézkedés értékelésénél, ami miatt megállapította a panaszos testi épséghez való jogának megsértését, illetve a dokumentálással kapcsolatban tapasztalt hiányosság miatt a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét. A Testület álláspontja szerint a megállapított jogsérelmek mértéke – különösen azok jellege miatt – eléri azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. március 21.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag